

Van landbouw naar natuur

Natuurontwikkeling op landbouwgrond door agrarische ondernemers met subsidie van de provincie Noord-Holland (SKNL)

NATUUR

Van landbouw naar natuur: waarom?

U bent agrarisch ondernemer in de provincie Noord-Holland. U produceert voor de markt, maar u draagt ook de natuur een warm hart toe. Misschien wilt u op (een deel van) uw grond op enig moment overstappen van agrarische productie naar natuurbeheer. De provincie wil u daar graag bij ondersteunen, ook financieel.

Noord-Holland kent een grote variatie in natuur. Van strand en duinen, via weidevogelgebieden en moerassen tot bossen en heidevelden. Om hier prettig te kunnen blijven wonen, werken en recreëren is het nodig om die variatie te behouden en te versterken. Dat doet de provincie onder meer door mee te werken aan de aanleg van een landelijk netwerk van natuurgebieden, het Natuurnetwerk Nederland, oftewel het NNN. De bestaande natuurgebieden vormen de basis van het NNN. Om die gebieden aaneen te smeden tot een robuust netwerk, wordt ook nieuwe natuur ontwikkeld, meestal op landbouwgrond. De provincie heeft de gronden waarop dat moet gaan gebeuren op kaart aangewezen ('begrensd'). Ze behoren ook tot het NNN, maar het NNN is daar nog niet 'gerealiseerd'.

De provincie stelt via de Uitvoeringsregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap, oftewel de SKNL-regeling subsidie beschikbaar voor de ontwikkeling van nieuwe natuur op landbouwgrond, die is begrensd als NNN. Op de NNN kaart kunt u zien of uw grond (gedeeltelijk) als NNN begrensd is of niet.

Overstappen naar natuurbeheer: iets voor u?

Overweegt u over te stappen naar natuurbeheer, dan is het natuurlijk belangrijk dat u iets heeft met natuur. Op de grond die u omzet naar natuur bent u geen boer meer, maar natuurbeheerder. Dit is een *definitieve* keuze; bij verkoop van de grond is ook de nieuwe eigenaar gebonden aan het in stand houden van de natuur. *Natuurbeheer* is echt iets anders dan *agrarisch natuurbeheer*, waarbij de landbouwfunctie in stand blijft en waarmee u na afloop van een beheercontract ook weer kunt ophouden.

Belangrijk is verder dat u iets weet van natuurbeheer, of dat u bereid bent zich daarin te gaan verdiepen. Als u na

uw overstap subsidie wilt aanvragen voor natuurbeheer, moet u daarvoor gecertificeerd zijn. De provincie helpt u graag als u meer informatie wilt hebben over wat u daarvoor moet doen.

Het verschil met uw huidige agrarische gebruikspraktijk kan groot zijn, maar er zijn zeker overeenkomsten. Bij natuurbeheer gericht op weidevogels gaat het nog steeds om grasland waarop agrarische activiteiten als maaien en beweiden plaatsvinden en waarop ook enige agrarische productie mogelijk is. Maar in vergelijking met agrarisch grasland zal die productie wel altijd lager zijn, omdat met het oog op de weidevogels andere keuzes worden gemaakt, zoals bijvoorbeeld uitgesteld maai-beheer, beperkingen in het uitrijden van mest of een geringere drooglegging.

U kunt al uw grond óf een gedeelte daarvan omvormen tot natuur. In de praktijk gebeurt dat laatste het meest. U kunt zelf het beste beoordelen of en hoeveel natuurbeheer inpasbaar is in uw bedrijfsvoering.

Wat voor natuur moet er komen?

Wélk type natuur er precies op uw grond komt, kunt u niet zelf bepalen; dat staat op de provinciale *ambitiekaart* bij het Natuurbeheerplan 2019. Op deze kaart (<https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=nbp>) is voor alle gebieden in het NNN het gewenste natuurbeheertype aangegeven. De ambitiekaart is van belang voor de hoogte van het subsidiebedrag, zoals hierna zal worden uitgelegd. Elk natuurbeheertype stelt bepaalde eisen aan de inrichting en aan het beheer van het gebied. De twee meest voorkomende typen op omgevormde landbouwgrond zijn 'kruiden- en faunarijk grasland' (type N12.02) en 'vochtig weidevogelgrasland' (type N13.01). Maaien en beweiden zijn hier de belangrijkste beheermaatregelen, net als op agrarisch gebruikte graslanden. Veel informatie over de natuurbeheertypen kunt u vinden in deze beschrijving natuur en natuurbeheertypen (zie <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/index-natuur-en-landschap/>).

Waar kunt u precies subsidie voor krijgen?

De SKNL-regeling kent twee belangrijke subsidie-mogelijkheden:

1. Subsidie voor de verandering van de functie van grond van landbouw in natuur

De marktwaarde van landbouwgrond is hoger dan die

van natuurgrond. Als u uw landbouwgrond definitief omvormt tot natuur heeft u te maken met een waardedaling van de grond. Voor die waardedaling kunt u als eigenaar subsidie aanvragen: de ‘subsidie functieverandering’. De functieverandering wordt vastgelegd in een notariële akte, met daarbij de ‘kwalitatieve verplichting’ om de nieuwe natuur in stand te houden. Deze kwalitatieve verplichting wordt geregistreerd bij het kadaster en is voor iedereen (tegen betaling) te lezen. Onderdeel van de kwalitatieve verplichting is het inrichtingsplan of het realisatieplan. Hierover kunt u verderop meer lezen.

2. Subsidie voor de inrichting na functieverandering.

Soms zijn de natuurwaarden op agrarische percelen al zo hoog, dat geen extra inrichtingsmaatregelen nodig zijn. Maar vaak zijn wel maatregelen zoals vernatting of grondverzet nodig om de gewenste natuur te kunnen krijgen. Voor de financiering van die maatregelen kunt u

als eigenaar subsidie aanvragen: de ‘investerings-subsidie’.

Als de functie is veranderd en de inrichting op orde is, kunt u vervolgens subsidie aanvragen voor het beheer van de (nieuwe) natuur. Daarvoor heeft de provincie een ándere regeling: de Uitvoeringsregeling Natuur- en Landschapsbeheer (SVNL) (zie [https://www.noordholland.nl/Loket/Subsidies/Subsidieregelingen/Uitvoeringsregeling Natuur- en Landschapsbeheer \(SVNL\)](https://www.noordholland.nl/Loket/Subsidies/Subsidieregelingen/Uitvoeringsregeling%20Natuur-%20en%20Landschapsbeheer)).

Meer informatie over beide subsidiemogelijkheden

Hoe wordt voor de subsidie functieverandering de waardedaling van de grond bepaald?

Een door de provincie aangewezen onafhankelijk beëdigd taxateur taxeert de marktwaarde van uw grond én de marktwaarde als ware het perceel al ingericht als

natuurgebied (met het natuurbeheertype zoals dat op de ambitiekaart (zie <https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=nbp>) voor uw perceel is opgenomen). Het verschil tussen deze beide waarden is het bedrag waarvoor u subsidie kunt aanvragen. De subsidie bedraagt maximaal 85% van de waarde van uw grond bij agrarische bestemming. Hoe hoog de waardedaling op uw grond daadwerkelijk is, hangt vooral af van de uitgangssituatie en van het te realiseren natuurbeheer-type. Zo is bij omvorming van agrarisch grasland waarop weidevogelbeheer plaatsvond naar natuurbeheer-type 'kruiden- en faunairijk grasland' de waardedaling vaak 50 tot 70%. Wanneer bijvoorbeeld bollengrond wordt omgezet in vochtige duinvallei, kan de daling oplopen tot de maximale 85%. U kunt u via SKNLsubsidies@noord-holland.nl een verzoek indienen bij de provincie om een indicatieve taxatie te laten opstellen. Op basis daarvan kunt u besluiten of u het subsidietraject wilt voortzetten.

Kan een subsidie functieverandering op alle gronden binnen het NNN worden aangevraagd?

Nee. Om deze subsidie te kunnen aanvragen moet de grond op het moment dat u subsidie aanvraagt de afgelopen vijf jaar onafgebroken in agrarisch gebruik zijn geweest. Als dat niet het geval is, kunt u contact opnemen met de provincie om te bekijken of er andere mogelijkheden zijn om uw grond om te zetten in natuur. Dat kan via het Servicepunt Provincie Noord-Holland, tel. 0800 0200 600 (gratis), of servicepunt@noord-holland.nl.

Hoe toont u aan dat uw grond de afgelopen vijf jaar onafgebroken in agrarisch gebruik is geweest?

Op de website 'Boer&Bunder' (zie <https://boerenbunder.nl>) kunt u snel zien of er op een bepaald perceel de afgelopen drie jaar sprake is geweest van agrarische productie. Deze informatie kunt u gebruiken als onderbouwing voor uw aanvraag. De benodigde

informatie over de voorafgaande twee jaar vraagt de provincie voor u op bij Boer&Bunder. Mocht uw grond daar niet op staan, terwijl er naar uw mening wél sprake is geweest van agrarische productie, dan kunt u contact opnemen met de provincie via SKNLsubsidies@noord-holland.nl om te bezien of er andere documenten zijn die gebruikt kunnen worden om dat aan te tonen.

Wat moet u verder doen om 'subsidie functieverandering' te kunnen krijgen?

Als u subsidie aanvraagt voor de functieverandering van uw landbouwgrond, dan zal de grond vervolgens meestal nog ingericht moeten worden om het gewenste natuurbeheertype volgens de ambitiekaart te kunnen bereiken. Als u daarvoor ook een investeringssubsidie gaat aanvragen (zie hieronder), dan dient u een *inrichtingsplan* te maken (in de regeling een 'investeringsplan' genoemd). In dit plan geeft u aan hoe u de inrichting van de grond gaat doen. In het plan moet verder staan hoe u na de inrichting het gebied gaat beheren, zodat het gerealiseerde natuurbeheertype duurzaam in stand blijft.

Soms is het gewenste natuurbeheertype al aanwezig en zijn na de functieverandering geen inrichtingsmaatregelen nodig. Of misschien bent u niet van plan om voor de benodigde inrichtingsmaatregelen subsidie aan te vragen. Dan kunt u volstaan met het inleveren van een plan waarin u aangeeft hoe u de grond zodanig gaat beheren dat het natuurbeheertype volgens de ambitiekaart er komt en in stand blijft. De regeling noemt dat een '*realisatieplan*'.

Het inrichtingsplan of realisatieplan maakt onderdeel uit van de kwalitatieve verplichting. U heeft het plan dus nodig om de subsidie functieverandering te kunnen krijgen.

Hoe komt u tot een goed plan?

Het maken van zo'n plan vraagt kennis over het realiseren en beheren van natuur. Voor veel agrarische ondernemers zal dat onbekend terrein zijn. Het is daarom verstandig u te laten bijstaan door een adviseur. Een goed ecologisch en bedrijfsmatig advies voorkomt verrassingen.

Waarvoor kunt u inrichtingssubsidie krijgen?

U kunt subsidie krijgen voor de inrichtingsmaatregelen die u moet nemen om op uw voormalige landbouwgrond het natuurbeheertype te realiseren dat op de ambitiekaart (zie <https://maps.noord-holland.nl/GeoWeb51HTML5/index.html?viewer=nbp>) van de

provincie staat aangegeven. De kosten voor het inwinnen van advies en voor het opstellen van het plan dat u daarvoor moet maken, kunnen eveneens voor subsidie in aanmerking komen.

Voor welke kosten u verder nog subsidie kunt krijgen, kunt u terugvinden in de subsidieregeling.

De subsidie bedraagt maximaal 100% van de kosten.

Wat gebeurt er na functieverandering met de bestemming van uw grond?

Zodra in een notariële akte de functieverandering en de bijbehorende kwalitatieve verplichting (met inrichtingsplan of realisatieplan) zijn vastgelegd, is uw grond formeel natuur geworden en behoort deze tot het 'gerealiseerde NNN'. Dat betekent dat de gemeente in haar bestemmingsplan de bestemming dient te wijzigen van agrarisch naar natuur. Dat gebeurt in de regel bij een eerstvolgende bestemmingsplanwijziging.

Verder goed om te weten

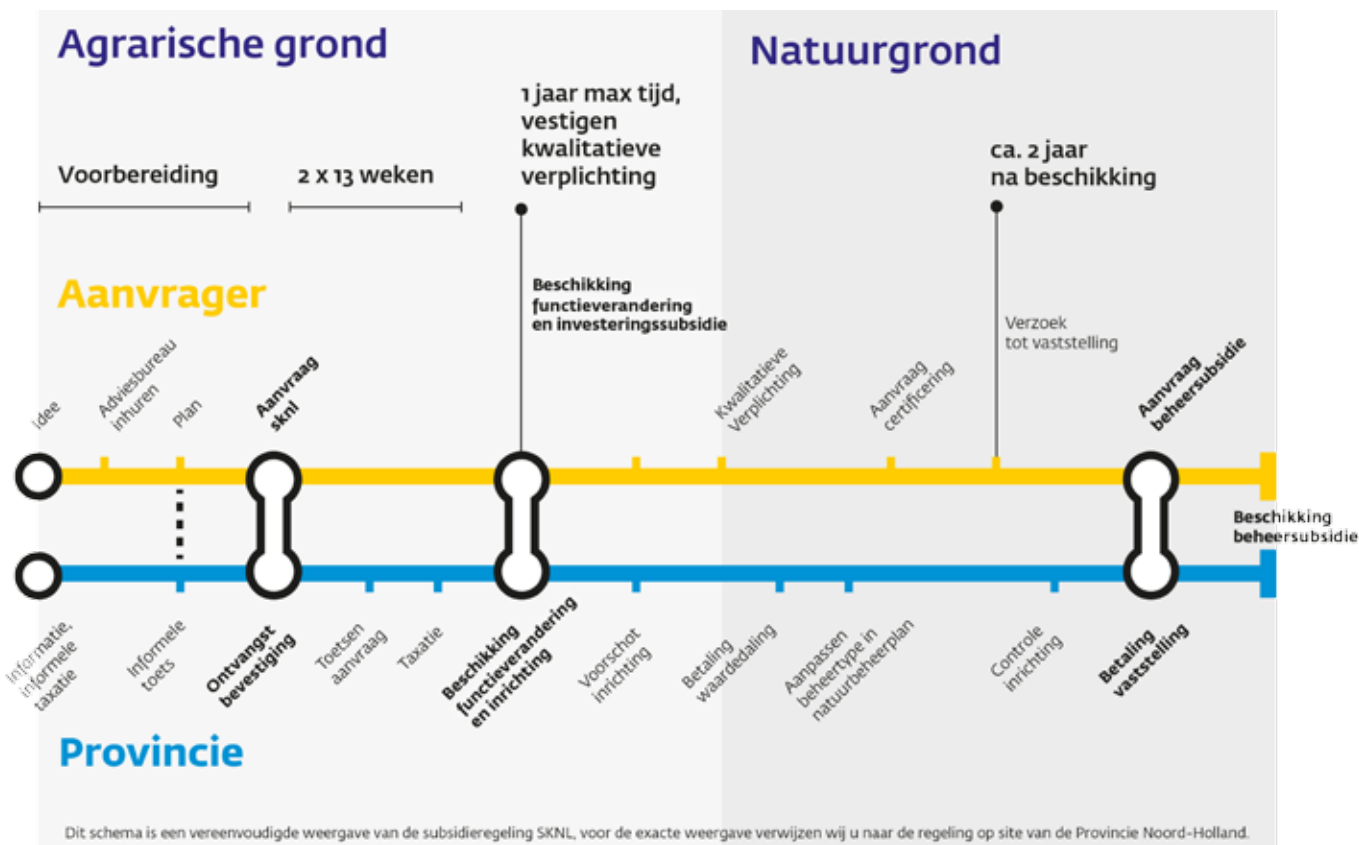
Combinatie met andere toeslagen

Door de omzetting in natuur vervallen niet automatisch al uw aanspraken op premies vanuit het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Wanneer voor het natuurbeheer nog vormen van agrarische beheerhandelingen nodig zijn, kan het terrein in sommige gevallen in het kader van GLB als landbouwgrond blijven gelden, met de eventueel bijbehorende premies. Of dit in uw specifieke situatie het geval is, kunt u nagaan op de website van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (zie <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-landbouw-natuur-en-voedselkwaliteit>).

Specifieke toeslagen in het agrarisch natuurbeheer, zoals voor het uitrijden van ruige mest of voor de vergoeding van gewasschade door de aanwezigheid van ganzen, vervallen na omvorming tot natuur.

Wat gebeurt er met uw lopende contract voor agrarisch natuurbeheer?

Heeft u op de grond die u wilt omzetten naar natuur nu een beheerovereenkomst lopen voor agrarisch natuurbeheer? Dan kunt u pas na afloop van dat contract subsidie functieverandering aanvragen. Het is raadzaam om met het collectief waarbij u bent aangesloten te bespreken wanneer uw contract beëindigd kan worden.

Overweegt u om SKNL-subsidie aan te vragen?

Dan kunt u alle benodigde informatie en formulieren vinden op het subsidieloket van de provincie:

(<https://www.noord-holland.nl/Loket/Subsidies>).

Als u daar vragen over heeft, kunt u die telefonisch kwijt bij het Servicepunt Provincie Noord-Holland:

0800 0200 600 (gratis).

U kunt ook een mail sturen aan SKNLsubsidies@noord-holland.nl. Een medewerker van de provincie neemt dan contact met u op om u de informatie te geven die u nodig hebt om tot een goede keuze te komen.

Het subsidietraject duurt 1 tot 2 jaar en omvat de nodige stappen (zie bovenstaand schema). De provincie helpt u graag bij dat traject door te zorgen voor een vaste contactpersoon die u kan ondersteunen. Het is verstandig om in elk geval uw inrichtingsplan al een keer aan uw contactpersoon voor te leggen, vóórdat u uw subsidieaanvraag formeel indient. Deze kijkt dan via een 'informele toets' of uw aanvraag past binnen het beleid en hoe u uw aanvraag zo goed mogelijk indient. Dat bevordert een snelle afhandeling.

Colofon

Uitgave

Provincie Noord-Holland

Postbus 123 | 2000 MD Haarlem

Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40

www.noord-holland.nl

post@noord-holland.nl

Eindredactie

Provincie Noord-Holland

Directie Beleid | Sector Groen

Directie Concernzaken | Sector Subsidies en Inkoop

Fotografie

Provincie Noord-Holland

Grafische verzorging

Xeroxmediaservices

Haarlem, februari 2019

Aan deze informatiefolder kunnen geen rechten worden ontleend.

WWW.NOORD-HOLLAND.NL